

HDU-1601100102010100 Seat No. _____

M. A. (Sem. I) (CBCS) Examination

November / December – 2017

Sanskrit

(Vedic Texts and Grammar) (Common Paper for 2015 & 2016)

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

१ (अ) नीचेनामांथी कोऽपिषड् ढे ढंत्रोनो आवश्यक नोध साथे अनुवाद करो : १०

1 (a) Translate any **two** of the following Mantras with necessary notes : 10

(१) अयोद्धेव दर्द आ हि जुहवे महावीरं तुविबाधमृजीषम् ।

नातारीदस्य समृतिं बधानां सं रुजानाः पिपिष इन्द्रशत्रुः ॥

(ऋग्वेदः, १/३२/६)

(२) उप क्षरन्ति सिंधवो मयोभुव ईजानं च यक्ष्यमाणं च धेनवः ।

पृणन्तं च पपुरिं च श्रवस्यवो घृतस्य धारा उपयन्ति विश्वतः ॥

(ऋग्वेदः, १/१२५/४)

(३) पुरुरवो मा मृथा मा प्र पप्तो मा त्वा वृकासो अशिवास उ क्षन् ।

न वै स्त्रैणानि सख्यानि सन्ति सालावृकाणां हृदयान्तेता ॥

(ऋग्वेदः, १०/९५/१५)

(४) कामस्तदग्रे समवर्तताधि मनसो रेतः प्रथमं यदासीत् ।

सतो बन्धुमसति निरविन्दन्हृदि प्रतीष्या कवयो मनीषा ॥

(ऋग्वेदः, १०/१२९/४)

(ब) नीचेनामांथी कोऽपिषड् अक शब्द पर समीक्षात्मक नोध लपो : ४

(b) Write a critical note on any **one** of the following words : 4

(१) उरुगायः

(२) राष्ट्रि

२ (अ) नीचेनामांथी कोऽपिषड् ढे ढंत्रोनो आवश्यक नोध साथे अनुवाद करो : १०

2 (a) Translate any **two** of the following Mantras with necessary notes : 10

(१) अभिवर्तेन मणिना येनेन्द्रो अभिवावृधे ।

तेनास्मान्ब्रह्मणस्पतेऽभि राष्ट्राय वर्धय ॥ (अथर्ववेदः, १/२९/१)

- (२) मानस्य पत्नि शरणा स्योना देवी देवभिर्निमितास्यग्रे ।
तृणं वसाना सुमना असस्त्वमथास्मभ्यं सहवीरं रयिं दाः ॥
(अथर्ववेदः, ३/१२/५)
- (३) उतेयं भूमिर्वरुणस्य राज्ञं उतासौ द्यौर्बृहती दूरेअन्ता ।
उतो समुद्रौ वरुणस्य कुक्षी उतास्मिन्नल्प उदके निलीनः ॥
(अथर्ववेदः, ४/१६/३)
- (४) कालो अश्वो वहति सप्तरश्मिः सहस्राक्षो अजरो भूरिरेताः ।
तमा रोहन्ति कवयो विपश्चितस्तस्य चक्रा भुवनानि विश्वा ॥
(अथर्ववेदः, १९/५३/१)

- (ब) नीचेनाभांथी कोठपश अक शब्द पर समीक्षात्मक नोध लभो : ४
- (b) Write a critical note on any **one** of the following 4
words :
- (१) वाचस्पतिः
- (२) सभासदः

- ३ नीचेनाभांथी कोठपश अक पर सविस्तर नोध लभो : १४
- 3 Write a detailed note on any **one** of the following : 14
- (१) शतपथब्राह्मणस्य विशेषता
- (२) दर्शपौर्णमासयज्ञः

- ४ वैदिक अने लौकिक संस्कृत वय्येनो भेद स्पष्ट करो. १४
- 4 Clarify the difference of वैदिक and लौकिक Sanskrit. 14

अथवा / OR

- ४ वैदिक व्याख्या-पद्धति पर सविस्तर नोध लभो. १४
- 4 Write a detailed note on वैदिकव्याख्यापद्धति. 14

- ५ नीचेनाभांथी कोठपश बे पर टूंकनोध लभो : १४
- 5 Write a short note on any **two** of the following : 14
- (१) वज्रबाहुः ।
- (२) मेधाजननम् ।
- (३) वाङ्मनस् ।
- (४) वैदिकस्वराः ।